

– Čekni der, deljio, daču ti ja zašto da plačeš.
Tužilac Lebef, koji beše seo kraj deteta, zbu-
njeno pogleda direktora.

– Zaista verujete da je ovo onaj naš ubojica?
– upita.
– Nadam se. U svakom slučaju, uskoro ćemo
saznati.

Našavši se pred ovim tananim čudom, duhovnik
se neprestano zahvaljivao Bogu, i dok je gledao
ovo tako reći božansko dete kako leži između Le-
befa i direktora, oči su mu se vlačile od nežnosti. S
lako zebnjom upita se šta će sad biti i pobožno zak-
ljuči:

»Biće onako kako mali Isus bude odlučio.«

Pošto je uporedno ispitivanje otisaka pristiju
potvrdilo neobičan preobražaj, direktor zatvora
odahnu s olakšanjem protirija ruke.

– E pa, sad, požurimo – reče on – već smo
izgubili silno vreme. Haj'te, Dermiš, haj'te...

Celijom se pronese žamor negodovanja, a brani-
lac osuđenoga gnevno povika:

– Ne nameravate valjda da pogubite novoro-
đenčeta! Bio bi to grozan, čudovišan čin. Ako i prihva-
timo da je Dermiš kriv i da je zaslužio smrt, zar
treba dokazivati nevinost novorođenčeta?

– Ne zalazim ja u te pojedinosti – odvrati di-
rektor. Je l' ova individua naš Dermiš, da ili ne? Je
l' on ubio ono troje rentijera u Nožanu na Marni? Je
l' on bio osuđen na smrt? Zakon važi za sve i, mene
što se tiče, ne želim nikakvih neprilika. Svi su
spremni, a giljotina postavljena još pre jednog
časa. S tim vašim nivinom novorođenčetom vi samo
prodajete rog za sveću. Znači, dovoljno je pretvor-
iti se u odojče pa izmaći pravdi? To bi zaista bilo
odveć lako.

Gđa Bridon je materinskim pokretom vratila po-
krivač na punašno telašće svog klijenta. Zadovoljno
što je u toplome, dete počeo da se smeje i guče. Di-
rektor ga pogleda popreko, smatrajući taj izliv rado-
sti sasvim neumjesnim.

– Gle'te samo te drskosti – reče – hoće da
se šepuri do kraja.

– Gospodine direktore – umeša se duhovnik
– zar u ovoj dogodovštini ne primećujete prst Bo-
žiji?

– Možda, ali to ništa ne menja. Bile kako bilo,
nemam ja šta da se bakćem oko toga. Ne izdaje
meni Bog naloge, niti se Bog bavi mojim unaprede-
njem. Primio sam naređenja, izvršavam ih. Recite,
gospodine tužioce, zar nisam potpuno u pravu?

Tužilac Lebef oklevaše da se izjasni i odluči se
na to tek posle razmišljanja.

– Logika je, očigledno, na vašoj strani. Bilo bi
iz osnova nepravedno da ubica, umesto da dobije
zasluženu smrt, stekne povlasticu da počne život iz
početka. To bi bio žaljenja vredan primer. S druge
strane, izvršenje smrtno kazne nad detetom pri-
lično je tugaljiva stvar, te mislim da biste mudro uči-
nili kad biste o tome podneli izveštaj pretpostavlje-
nima.

– Znam ja njih zamerili bi mi što ih uvlačim u
nepriliku. Svejedno, ipak ću im telefonirati.

Visoki činovnici još nisu stigli u ministarstvo. Di-
rektor bi prinuđen da ih pozove na kuću. Tek upola
probudeni, behu prilično nadržnani. Dermišov preo-
bražaj činio im se kao verolomno lukavstvo upe-
reno protiv njih lično, što je u njima izazvalo veliku
srditost. Tačno, osuđenik je odojče. Ali, nije sad
vreme za razneženosti i činovnici su strepeli da bi
im unapredjenje, ako bi se posumnjalo da su dobri
ljudi, moglo doći u pitanje. Pošto su se dogovorili,
odlučiše da »činjenica da se ubica malo skupio pod
teretom grize savesti, ili iz nekog drugog razloga,
ne bi smela ni u čemu da osujeti odredbe pravde«.

Pristupiše doterivanju osuđenika, što će reći da
su ga uvjli u krevetski čaršav i odsekli mu paperjast
plavi čuperak koji mu je rastao na potiljku. Potom
duhovnik pokaza toliku predostrožnost da ga krsti.
Upravo ga je on i poneo u naručju do sprave postav-
ljene u zatvorskom dvorištu.

Po povratku s pogubljenja, on ispriča gđi Bridon
o merama koje je Dermiš preduzeo kod maloga
Isusa.

– Bog ne bi mogao da primi u raj ubicu kog
griča savesti nije čak ni pećnula Ali, Dermiš je na
svojoj strani imao nadu i ljubav prema malome
Isusu. Bog je poništio njegov život kao grešnika i
podario mu uzrast bezazlenosti.

– Ali, ako je njegov život kao grešnika poni-
šten, onda Dermiš i nije počinio nikakav zločin, a
sitni nožanski rentijeri nisu ni ubijeni.

Advokat požele da to izvede načistac i smesta
se zaputi u Nožan na Marni. Stigavši, raspita se u
jednoj bakalnici za ulicu u kojoj se nalazila kuća zlo-
čina, ali niko nije ni čuo za neki zločin. Bez teškoća
pokazase braniocu boravište starih gospođica Brid-
den i njihovog zimogrižljivog ujaka. Troje rentijera
ga dočekaše s nešto nepoverenja, no pošto su se
umirili, ubrzo mu se požaliliše kako im je baš noćas
ukradena muzička kutija koju su bili stavili na sto u
trepariji.

Prevod: Jelena Stakić

(Marcel Aume: Dermuche, iz zbirke priča Le vin de
Paris, Gallimard, 1947.)

Beleška o piscu

Francuski pisac Marsel Erme (1902 – 1967) napisao je više romana
(najpoznatiji: Zelena kobila) pozorišnih komada i zbirki priča za decu
i odrasle. Oblast u kojoj se posebno isticao mogla bi se nazvati sati-
ričnom fantastikom. Malograđanstva i licemerje česte su teme nje-
govih satirično-fantastičnih priča.

poruka nepoznatog

biljana nikšanović

*njiše se glava
pognuta od sna,
glava bez pratioca
u kiši,
bez prijatelja
u vrevi,
očajna glava
pred budućnošću,
besprimerna,
ružna, dugokosa,
unakašenog lica,
pačenička glava
razvaljena od ujeta,
glava što pluta
kao splav,
nabrekla od misli,
uvek u traganjima,
istisnuta iznad,
bez posvete,
hiljadugodišnja,
izumrla, poslednja
koja želi da sanja.*

PORUKA NEPOZNATOG

primila sam
poruku,
oprez,
ne poznaje ruke,
vidik je oblepljen
blatom;
pipam zamrzle
dojke,
junake privržene
zlu,
gordo izvajan
nos,
plačevnu rimu
golobradog deteta
ponavljam...
uzalud...
sparušeno,
nepoznato bedro,
zameniće
muškarca iz sna,
biće otvorena
vrata
čudnog mesta
na kom se skupljaju
poznanci
i noć...
primila sam
poruku nepoznatog
i san je otkaočio
svoje jedro

proza polja

tajnovito ushićenje

amos oz

U čemu je tajna te opčinjenosti koja spokojno
ulazi u nas za dugih letnjih večeri, pri svršetku sva-
kodnevnog, teškog rada? Grmovi ljadendera. Čistine.
Ptica ista tri jasna vokala ponavlja uvek, ponovo.
Koji je to poslednji titraj obećavajućeg sutona i u
čemu je, prednost svršetka? Ko može uneti i reči
tišinu neba u tom, mirnom ispunjenom, času? Ceo
dugi dan radila je Slava u kuhinjama kibuca. Čistila
je velike šerpe, solila i začinila čereke mesa, pržila
krompir, čerupala piliće, vonjala lepljivo na domaće
ulje; njena tanka bela kosa postajala je masna u
oblacima pare, vikala je na mlade devovjke razmaže-
nih i negovanih ruku, trčala noseći slatkiše, lice joj
se rumenelo i žarilo kao u kakve stare skvo, iza
leđa, podsmešljive devovjke zvale su je vešticom i
čudovištem, nije uzimala od ukora, svada i psovki,
odvratno, rekla bi uvek kada bi videla šta odvratno,
čitav dan je zaboravljala na bol u svojim natečenim
nogama, radila je svoj posao ne činići nikakve kom-
promise. Sada, na večernjem svetlu, ona je čista i
okupana, u svojoj plavoj haljini, koja joj tako dobro
pristaje, i gumenim sandalama na umornim no-
gama. Sedi sama na baštenskoj klupi. Ispred, u
pesku, njen unuk Lior gradi kule i ruši ih. Oko nje
su cvetovi ljadendera, iznad se lagano menja nebo,
ispred očiju joj suvo pustinijsko svetlo koje bleđi,
postaje plavičasto, nežno i meko. Nežno, meko i
mirno je nebo, i dok ga gleda tako, veruje da sve
postaje bolje. Sebi, bez glasa, kaže: kako je ovde
lepo sada. I doista, proplanak postaje tamniji, tamo
dole okreću se naaherene prskalice i miris vlažne
trave meša se sa mirisom udaljenog mora, nošenim
grčevitim naletima vetra. Sada nije teško odmarati
se. Čak i u tamnim brdima vlada mir, a iznad njih
već trideset godina ruševine napuštenog arapskog
sela Šeika Dahera propadaju, kolibe od blata,
rastopljene od kiša zimskih oluja, vraćaju se u prah,
vetar je oborio kamenje džamije i naneo tešku zem-
lju, ništa više nije preostalo osim razvaljenih kame-
nih dovrataka, na jednom Selig u izgužvanom rad-
nom odelu i Noam u borbenoj uniformi, sede i
puše, čekajući da padne mrak. Neće još dugo če-
kati, ona može da ih vidi i ne oseća nimalo bola. Ni
čežnju, ni bol. Sedite tamo vas dvojica i odmarate se
nakon dnevne jare, a ja ću biti ovde u bašti, udišući
prijetan večernji vazduh, nezabrinuta. Stavicu dva
mala flastera na razbijena Liorova kolena i poslati
ga da se igra u pesak. On je bezobrazno, ratoborno
dete, gradi kule od peska i ruši ih, i svaku tako dok
ne stane i ne izgubi se u mislima. Uskoro će biti
mrak. Sedite tako i pušite polako, ne pričajući, a ja
ću mumlati sebi staru poljsku melodiju. I tako sve
do kasno, dok se prve zvezde ne pojave i donesu
nam hladnoću. Ne još dugo.

»Dobro veče Slava, kako si?«

»Hvala, dobro, vrlo dobro. Kako sve lepo iz-
gleda. Ne dugo i postaće hladno.«

S engleskog prevela:

Gordana Krljuš

Beleška o piscu

AMOS OZ rođen je u Jerusalimu 1939. Na engleskom govornom području verovatno je najpoznatiji izraelski pisac, kako po svom književnom radu, tako i po učešću u mirovnom pokretu. Njegova najnovija dela izdata u Engleskoj su dve zbirke priča: *Where the Jackals Nowl* i *Hill of Evil Counsel*, a objavio je i knjigu za decu *Souchi* i knjigu eseja.